

BARLANGI GERINCES ŐSLÉNYTANI ÁSATÁSOK ÉS GYŰJTÉSEK 1983-ban

Dr. Kordos László

ABSTRACT:

Dr. Kordos, L.: Excavations and collecting activities for Vertebratae of caves

The author is reporting, similarly to former years, about the lists of remnants of Vertebratae collected by cavers and enlisted in Museums of Hungary, including short chronological and taphonomical evaluation.

Aggteleki-karszt

Danosa-barlang

A bejáratától számított 1240 méterre, a végpont közeléből, a patakmederből gyűjtötte az alábbi csontokat Gazdag László 1983. december 27-én.

1. 5 db, valószínűleg eredetileg összetartozó csont töredéke. Morzsalékos állagú, külseő felülete fekete mangán bevonatos, erősen görgetett. Valószínűleg valamelyik pleisztocén nagyemlős /óriásszarvas vagy gyapjas orrszarvú/ csontja lehetett.
2. Őz /Capreolus capreolus/ lábközépcsontja és ujjperce. Egy egyedhez tartozó friss csont.

A pleisztocén lelet feltétlenül másodlagos lelőhelyről került elő. A fiatal holocén őzlelet egybetartozó darabja lehet, hogy még inas összekapcsolódással, tehát legfeljebb egy-két évvel az elhullás után kerültek a barlangba, jelentősebb szállítást nem szenvedtek. Ez egy esetleges közeli tágasabb felszínre nyíló járatra /repedésre vagy olyan még fel nem tárt, víznyelő felőli járatrendszerre utal, ahol az áramló víz nagyobb /kb. félméteres/ tetemdarabot is magával tud szállítani.

Bükk

Kálmán-réti-zsomboly

Kardos L. több alkalommal juttatott el csontmaradványokat a Földtani Intézet Múzeumába, a Természettudományi Múzeum Föld- és Őslénytárába, valamint a Magyar Nemzeti Múzeum Régészeti Osztályára.

A Földtani Intézet került leletek között

kutya - *Canis familiaris*

börlény - *Bison sp.*

csontmaradványok voltak.

A TIM-be és a MNM-be szállítottak között különösen jelentősek a börlény leletek, az eddigi legteljesebbek a magyarországi holocén üledékekből.

Kopasz-réti-töbör

Szente István holocén csontmaradványokat juttatott el a Természettudományi Múzeum Föld- és Őslénytárába.

Szilveszter-barlang

Fónyad Béla több mintát juttatott el a Földtani Intézetbe.

1. minta AZ agyagszifon bejárat felőli oldaláról, szarvas /*Vervus elaphus*/ orsócsontja. Szineződése miatt holocén korú. Ugyaninnen, de már sárgásbarna színű agyagból:

nagypele - *Glis glis*

borz - *Meles meles*

marhaféle - *Bovidae indet.*

2. minta Az agyagszifon kitöltéséből

kigyó - *Ophidia indet.*
vakond - *Talpa europaea*
patkány - *Rattus sp.*
vadmaoska - *Felis silvestris*
róka - *Vulpes vulpes*
borz - *Meles meles*
marhaféle - *Bovidae indet.*

3. minta Az agyagszifon belsőbb szakaszáról, ahol a járat alján limonitos oseppek
kölefolys található. Igen görgetett marhaféle /*Bovidae*/ és kiskérődző
/Ruminantia/ osontok.

A három minta közül különösen a második érdekes, amely szokatlan fajösszetételével
/vadmaoska, patkány/ további vizálatokat igényel. Az eddigi adatok alapján valószí-
nű, hogy egyik minta sem pleisztocén, hanem holocén korú.

"Lyukas-kecske-barlang"

A miskolci Herman Ottó Barlangkutató Csoport tagja Bükkszentlászló mellett meg-
bontva egy barlangot több száz házikecske osontmaradványát szállították be a Herman
Ottó Múzeumba. A barlang előterében vaskori cserepek voltak.

Gerecse

Hosszú-vontatói I. és II. sz. viznyelő

A viznyelők bejáratí részének bontásából recens osontokat jelentett a Földtani In-
tézetnek Juhász Márton.

I. sz. viznyelő

nyúl - *Lepus europaeus*
róka - *Vulpes vulpes*
juh vagy kecske - *Ovis seu Capra*
? szarvas - *Cervus elaphus*

II. sz. viznyelő

sertés - *Sus scrofa*
juh vagy kecske - *Ovis seu Capra*
marhaféle - *Bovidae indet.*

Bakony

Alba Regia-barlang

1983. májusában Vaskor János koptatott és rágott osontokat gyűjtött:

nyúl - *Lepus sp.*
juh vagy kecske - *Ovis seu Capra*
marhaféle - *Bovidae indet.*

A barlang Tulok-terméből ugyancsak Vaskor János gyűjtött 1983. június 12-én. A
osontok egy része fehér színű volt:

szarvas - *Cervus elaphus*
? marhaféle - *Bovidae indet.*

míg mások görgetettek és feketék:

marhaféle - *Bovidae indet.*

Hongó-zaomboly /I-110. objektum/

Vaskor János 1983. július 10-én egy erősen görgetett szarvas /Cervus elaphus/ osontot gyűjtött.

Keszthelyi-hegység

Cserszegtomaji-kútbarlang

A barlangból Rákóczy Gy., a pannon homokkőből orrszarvú fogat gyűjtött, amelyről a Földtani Intézetben másolatot készítve az eredetit visszajuttattuk a megtalálójának.

Villányi-hegység

1983-ban Jánossy Dénes folytatta a Somssich-hegy 2. sz. lelőhelyének ásatásos feltárását.